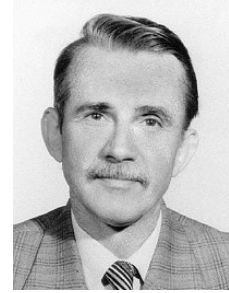

Varga János (Sótony, 1927. március 7. – Budapest, 2008. január 10.) **Széchenyi-díjas magyar történész, levéltáros, az MTA rendes tagja. A kora újkori és újkori magyar társadalom-, agrár- és politikatörténet kutatója. a Magyar Országos Levéltár volt főigazgatója (1978-1990), országgyűlési képviselő (1990-1994).**

Életpályája:

Falusi környezetből származott. 1947-ben érettségizett Szombathelyen, a Pázmány Péter Tudományegyetem **történelem-levéltár szakán** 1951-ben **szerezte meg diplomáját**. Egyetemi évei alatt az Eötvös Collegium tagja volt. Ezt követően az addigra már Eötvös Loránd Tudományegyetemnek hívott intézmény *középkori magyar történet tanszékén kapott tanársegédi állást*, majd 1952-től a Magyar Tudományos Akadémián aspiráns (jelölt). 1954-től adjunktus. 1955-ben, mindössze huszonnyolc évesen *az egyetem bölcsészettudományi karának dékánhelyettesévé avatták*, emellett 1956-ban *egyetemi docens* lett.

Az 1956-os forradalom idején az Egyetemi Forradalmi Diákbizottság elnökévé választották, valamint a Magyar Értelmiség Forradalmi Bizottsága tagja volt. 1957-ben *56-os tevékenysége miatt eltávolították az egyetemről*, helyette az *MTA Történettudományi Intézetébe került*, ahol tudományos munkatársi beosztásban kezdett el dolgozni. 1968-ban átkerült a Művelődésügyi Minisztérium levéltári igazgatóságára, amelynek vezetője lett. Ezt a pozíciót a jogutód minisztériumoknál, illetve azok levéltári osztályain is megtartotta 1978-ig, amikor a *Magyar Országos Levéltár főigazgatójává* nevezték ki. Tisztségét *1990-ig* töltötte be. Emellett címzetes egyetemi tanárrá avatták.

1955-ben védte meg a *történettudomány kandidátusi értekezését* nyílt vitában, majd 1972-ben *akadémiai doktori fokozatot szerzett*.

Az MTA Történettudományi Bizottsága, illetve Agrártörténeti és Faluszociológiai Bizottságának lett tagja, utóbbinak később elnöke. 1990-ben megválasztották az MTA levelező, *1998-ban pedig rendes tagjává.*

A Nemzetközi Gazdaságtörténeti Bizottság magyar szekciójának tagja, illetve a Magyar Levéltárosok Egyesülete elnöke volt.

Tudományos munkái mellett a rendszerváltás utáni első szabad választáson (1990) a *Magyar Demokrata Fórum országos listájáról szerzett parlamenti mandátumot.* 1994-ig dolgozott országgyűlési képviselőként.

Tudományos munkássága:

Fő kutatási területe a kora újkori és újkori magyar társadalom-, agrár- és politikatörténet volt.

Tudományos pályájának kezdetén a jobbágyság helyzetével foglalkozott, monografikus munkákat írt. Vizsgálódási időszak a középkori röghöz kötetéstől a jobbágyfelszabadításig terjedt.

Kiemelkedőek Magyarország *késő feudalizmus kori, 16 — 19. századi társadalmi fejlődését, a feudalizmus válságát, majd felszámolásának*

történetét tárgyaló írásai és ezek új szaktudományos eredményei, az ugyanezen korszakra vonatkozó politika- és eszmetörténeti kutatásai.

Az 1970-es és 1980-as években a *19. századi magyar politikatörténetet* kutatta (Deák Ferenc és a polgári büntetőrendszer tervezete, a korabeli sajtó helyzete, illetve a politikai eszmék és koncepciók története).

Később a kor egyes részkérdéseivel, így a *magyar-román viszonyról, a honvédelemmel és gazdaságtörténettel* foglalkozott.

A 2000-es években *visszatért a középkor kutatásához*, ahol a *korabeli határvitákról, az Árpád-kor gazdaságtörténetéről* írt, illetve posztumusz kiadták egy forrástanulmányát is.

Számos tudományos közlemény szerzője, illetve társszerzője. Munkáit magyar, angol és német nyelven adta közre.

Az utolsó évtizedében három alapvető jelentőségű monográfiája és két jelentős bevezető tanulmánnyal ellátott forráspublikációja jelent meg magyar nyelven, ezenkívül 20 terjedelmes és a történeti irodalomban alapvető jelentőségű tanulmányt tett közzé. Rövidebb cikkeinek száma 16, idegen nyelven 1 kismonográfiát és 1 tanulmányt publikált.

Főbb díjai, elismerései, jelentősége:

- Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje: 2007
- Széchenyi-díj: 2005
- Széchenyi Ferenc-díj: 2000
- Akadémiai Nagydíj: 1985
- Szabó Ervin-emlékérem: 1982
- Akadémiai Díj: 1965

Főbb publikációi, művei:

- Magyarország története 1795–1849 (1964)
- A jobbágy földbirtoklás típusai és problémái 1767 — 1849 (Akadémiai Kiadó, 1967)
- Jobbágyrendszer a magyarországi feudalizmus kései századaiban 1556 — 1767 (Akadémiai Kiadó, 1969)
- A jobbágyfelszabadítás kivívása 1848 tavaszán (Akadémiai Kiadó, 1971)
- Helyét kereső Magyarország (Akadémiai Kiadó, 1982)
- Keresztúzben a Pesti Hírlap (Akadémiai Kiadó, 1983)
- Deák és az első magyar polgári büntetőrendszer tervezete (Akadémiai Kiadó, 1984)
- A Hungarian Quo Vadis? (1993)
- Az országgyűlés szerepe a honvédelem megalapozásában (1998)
- Batthyány és az 1848. évi szeptemberi válság (2000)
- Földeskü. Határviták lezárása a 12–15. században (2000)
- Az Árpád-kor szabaddénárosai (2006)